

Bijzondere planten in de Duin- en Bollenstreek in 2016

Jelle van Dijk

Al meer dan 20 jaar verschijnt bijna jaarlijks een bijdrage in "de Strandloper" die handelt over bijzondere plantenvondsten in de Duin- en Bollenstreek. Al die bijdragen zijn aanvullingen op het overzicht dat is te vinden in de *Flora van de Duin- en Bollenstreek*, een boek dat door onze vereniging in 1994 in eigen beheer werd uitgegeven. Al die aanvullingen rechtvaardigen zo langzamerhand de uitgave van een nieuw boek over de wilde flora van onze regio. Ook is het boek uit 1994 al zo'n tien jaar niet meer in de boekhandel te krijgen. Alleen bij Moby Dick is het boek vrijwel steeds nog voorradig (prijs € 15). Mocht er een nieuwe uitgave komen, dan zal daarin zeker ook aandacht besteed worden aan de landgoederen bij Warmond zoals *Huys te Warmont* en *Oostergeest*. Dit gebied werd in genoemde Flora niet besproken. Vandaar dat in deze bijdrage af en toe de omgeving van Warmond wordt genoemd. Evenals in voorgaande jaren is een groot deel van de bijzondere vondsten gedaan op braakliggende bouwterreinen. In de vorige Strandloper (december 2016) verscheen daarover een speciaal artikel. De soorten die daar werden genoemd, komen hier niet opnieuw ter sprake, uitgezonderd enkele soorten die niet eerder of alleen vele jaren terug in onze regio zijn aangetroffen. Een andere locatie die mooie soorten opleverde was de uitbreiding van de begraafplaats Duinhof in Lisse die een tiental jaren geleden gerealiseerd werd. In het meest oostelijke gedeelte, vlakbij de parkeerplaats, zijn een paar hoger gelegen plateaus aangelegd. Op deze zanddepots hebben zich verrassende soorten gevestigd. Vermoedelijk is zaad van deze soorten met het aangevoerde zand meegekomen.

Nieuw voor de regio

Laksteeltje *Catapodium marinum*

Op 29 mei 2016 ontdekte Wim Langbroek dit kleine grasje tussen het plaveisel in de straat Neptunus in de Katwijkse woonwijk Rijnsoever. Nadat JvD de plantjes daar op 13 juni 2016 goed bekeken had, ging hij naar de Uitwatering, waar hij dit grasje ook zag staan. Op dezelfde dag bleek Theo Westra het Laksteeltje daar ook gevonden te hebben. Laksteeltje is een typisch plantje van zeeweringen en groene stranden en duikt de laatste jaren ook op in het straatmilieu.

Gevinde kortsteel *Brachypodium pinnatum*

Op 22 juli 2016 zag JvD een grote groeiplaats van dit fraaie gras op begraafplaats Duinhof in Lisse. Deze soort komt talrijk voor in Zuid-Limburg, maar wordt daar buiten zelden aangetroffen.

Ruwe kransnaalbaar *Setaria verticilliformis*

Half september meldde Casper Zuyderduyn enkele bijzondere soorten op het braakliggende land langs de Achterweg. Dit verleidde meerdere floristen hier ook eens

te gaan kijken. Op 8 oktober 2016 was Sipke Gonggrijp hier aan het speuren en stelde hij vast dat hier de zeldzame Ruwe kransnaalbaar groeide. Er bleken tientallen planten van deze soort te staan.

Gewone bermzegge *Carex spicata*

Op 16 juni 2016 zag JvD tijdens de broedvogel-inventarisatie op de Noordwijkse Golfclub deze zegge staan. Deze soort komt in grote delen van ons land voor, met name in het rivierengebied, maar groeiplaatsen in de Bollenstreek waren ons nog niet bekend.

Zeelathyrus *Lathyrus japonicus*

Op 8 november 2015 meldde Guido Rappé de vondst van deze soort op de steenglooijing van de Katwijkse Uitwatering. Omdat er geen foto bijgeleverd werd, is die vondst in de vorige aflevering van deze rubriek wel even genoemd, maar niet opgenomen in de lijst met nieuwe soorten. Begin dit jaar werd alsnog een foto geleverd, zodat de documentatie nu rond is. Gelukkig gaat het hier niet om een incidentele vondst, want op 11 juni 2016 vonden Karel Gort en Rob Martens een vijftal plantjes op dezelfde plaats. De planten hebben in 2016 nog niet gebloeid.

Gestreepte klaver *Trifolium striatum*

Op 29 mei 2016 vond Casper Zuyderduyn langs de Eisingastraat (bedrijventerrein 's-Gravendijck) een grote groeiplaats van deze klaversoort. Deze nogal onopvallende soort is in ons land vooral te vinden rond Nijmegen en langs de kust, met name op Texel en in het Deltagebied.

Gevinde kortsteel

Witte klaverzuring

Witte klaverzuring *Oxalis acetosella*

Op 11 mei 2016 vond JvD een kleine groeiplaats op landgoed Huys te Warmont. Deze soort is wijdverspreid in de bossen op de zandgronden, maar dat geldt niet voor de bossen in West-Nederland.

Bosereprijs *Veronica montana*

Op 10 mei 2016 vond Bart Dijkstra een mooie groeiplaats van de Bosereprijs in het zuidelijke deel van landgoed Huys te Warmont. De volgende dag ging JvD hier ook kijken en vond even later ook een groeiplaats aan de noordzijde van het landhuis. Bosereprijs is vooral te vinden in Zuid-Limburg en enkele bosgebieden in het oosten en noorden van ons land.

Bosereprijs

Fijn akkerscherp *Ammi visnaga*

Sipke Gonggrijp bezocht op 8 oktober 2016 ook een braakliggend terreintje in Rijnsoever en vond daar deze soort. Bij de Rijnsburgse bloemenkwekers is deze plant bekend onder namen als Tandentokerskruid, Kantbloem en Witte dille. Vermoedelijk hebben alle vondsten in ons land betrekking op planten die via kwekerijen verspreid zijn.

Borstelstreepzaad

Borstelstreepzaad *Crepis setosa*

Op 28 oktober 2016 fotografeerde JvD een soort streepzaad op een braakliggende bollenperceel aan de Van Berckelweg. Erik Slootweg, validator van waarneming.nl, merkte op dat dit geen Klein streepzaad was, maar waarschijnlijk wel het Borstelstreepzaad, gelet op de ruig behaarde kelken. Hierna werd materiaal verzameld en naar het Nationaal Herbarium in Leiden gebracht. Enige tijd later liet Wout Holverda weten dat het inderdaad om het zeldzame Borstelstreepzaad gaat en dat het Noordwijkse materiaal in de collectie was opgenomen.

Nieuwe vondsten van zeldzame planten

Knolcyperus *Cyperus esculentus*

Op 17 september vond Rien Sluijs langs de Achterweg een tiental planten van deze soort. Knolcyperus wordt als een lastig te bestrijden onkruid in leliecultures beschouwd. Kerngebieden zijn, behalve de bollengebieden in Zuid- en Noord-Holland, Midden-Limburg en Oostelijk Noord-Brabant. In zuidelijke landen wordt dit gewas gekweekt vanwege de smakelijke knolletjes.

Knolcyperus

Roze look *Allium roseum*

Op 7 juni 2016 ontdekte Rien Sluijs een flinke groeiplaats in een rommelbosje op de hoek van de Duinweg en de Hoogwakersbosstraat. Aanvankelijk werd aan Moeslook

gedacht, maar deze planten weken sterk af van het Moeslook dat JvD op 12 juli 2015 fotografeerde langs de IJssel bij Gorssel. Vermoedelijk ging het bij de vroegere groeiplaats van Moeslook in de Coepelduynen (laatste vondst in 1991) ook niet om Moeslook, maar om Roze Look.

Haarlems klokkenspel *Saxifraga granulata 'Plena'*

Op 11 mei 2016 trof JvD een kleine groeiplaats aan langs de slotgracht van Huys te Warmont. Tot nu toe was deze vorm van de Knolsteenbreek in onze regio alleen bekend van landgoed Offem. Een enorme groeiplaats bevindt zich achter het landhuis Beeceestijn in Velzen-Zuid.

Melige toorts

Melige toorts *Verbascum lychnitis*

Op 22 juli 2016 trof JvD vijf forse planten van deze soort aan op de begraafplaats Duinhof in Lisse. Wellicht was zaad van deze soort meegekomen met het hier gestorte zand. Tot nu toe waren van deze toorts met witte bloemen twee vondsten bekend. Voor 1995 groeide een plant bij een vroegere fazantenvoerplaats in de AWD en in 1999 stond een plant te bloeien langs de zuidelijke Randweg in Voorhout. Behalve de Melige toorts, waren op Duinhof nog meer toortsen te bewonderen: Stalkaars, Koningskaars en Zwarte toorts.

Kleverige ogentroost *Parentucellia viscosa*

Op 25 juni 2016 vond JvD zo'n 30 planten van deze soort op een braakliggend stuk land van bedrijventerrein Sassenheim-Zuid. Dat is niet ver van de zuidelijke Randweg van Voorhout, waar deze soort vele jaren met tientallen te vinden was, te beginnen in 1998.

Vermoedelijk was de Kleverige ogentroost daar met het zaai pakket voor de berm meegekomen.

Kleverige ogentroost

Straatwolfsmelk *Euphorbia maculata*

Op 18 november 2016 trof Casper Zuyderduyn deze soort aan op de Algemene Begraafplaats in Noordwijk aan Zee. Deze nieuwkomer in het straatmilieu groeide enkele jaren (2009-2014) tussen het plaveisel in de straat Vlashoven in Noordwijkerhout. In 2015 bleek er één plantje te groeien op camping "de Noordduinen" in Katwijk.

Aardkastanje *Bunium bulbocastanum*

Dit jaar werden, na een decennium zonder vondsten, weer enkele bloeistengels van de Aardkastanje in de Coepelduynen gevonden. Een telling in 1983 leverde in dit gebied nog diverse groeiplaatsen op, met een totaal van 83 planten. De Aardkastanje werd vroeger op de duinakkertjes gekweekt vanwege de voedzame wortelknolletjes.

Akkerandoorn *Stachys arvensis*

Op 17 september 2016 vond JvD langs de Achterweg zo'n 20 planten van dit zeldzame akkeronkruid. Deze soort was één keer eerder in onze regio gevonden. In 1993 vond Martien de Graaf enkele planten op een bouwterrein bij Hillegom. Akkerandoorn is in West-Nederland een zeldzame soort, maar is op de oostelijke en zuidelijke zandgronden op veel plaatsen te vinden.